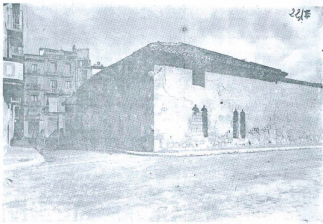

Els privilegis
Reials
sobre Fires i Mercat
de Tortosa

per JESUS MASSIP

CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CIN

L'any 1.968, en ocasió de la Fira de maig, donavem a la publicitat el privilegi de confirmació de la Fira de Pere el Cerimoniós, datat a 12 de desembre de 1.373. Desem allí que no havíem localitzat el del seu avi Jaume II, de 1.294 citat per Pere com antecendent del d'eill.

Finalment al mateix calaix de Consolet i Fira i Imperiatge, hem trobat el pergamí nº 36 que és el privilegi original de 29 de gener de 1.294 donat per Jaume II a Tortosa, en el que a procés dels ciutadans "especchels i ardena que fira o mercat es fae com auy a perpetuïtat en la ciutat de Tortosa, començant el dia de St. Bartomeu i durant quinze dies subsegüents". El pergamí que com hem dit és l'original, ha perdut el seu pell pendent i té algun defecte de conservació. Ho obstant queda clar, (perquè ho diu), que és el primer, donat que avans no es celebren "fira seu rundle", fires i mercat.

Alvó sembla no estar d'acord amb les Costums de Tortosa en ja a la Rub. 24 del Llibre IV es dedicada íntegrament a la matèria (dos costums) com diu la rubrica, "de Fires e de Mercat". La aparent contradicció es resol en llegir la costum, que fa referència a "fira" només en quant a la llibertat dels ciutadans per anar-hi "sens contradicció". Pel que fa al mercat estableix el mercat setmanal dels divendres (que passarà a dijous anterior al es festa), i així ja des del primer manuscrit conegut (1272) el que vol dir que la costum era ja tradicional en aquell moment.

Per tant el que Jaume II atorga a la Ciutat és la celebració de "fira seu rundle" es a dir del que en diem fires i els romans en diem "rundle" perquè duraven nou dies, una festa per la ciutat i una ocasió per tota la gent del territori i els veïns d'Aragó i València, per comprar i vendre. Algunes cosa més, evidentment, que el mercat setmanal dels divendres que contengien ja les Costums i que s'omplien celebrant encara cada dilluns.

Quan Pere el Cerimoniós vintanta anys després torna sobre el tema serà per ampliar considerablement el temps de duració de la fira que passa de 15 a 22 dies començant en la festa de la Pasqua de Resurrecció, i concedint a més el retorn per 22 dies més començant en la festa de tots Sants. El que és notable -i ja ho fèiem notar l'any 68 en publicar el privilegi de Pere el Cerimoniós- és la causa de tal ampliació realment generosa: "Per a millorament de la Ciutat i perquè Tortosa estés fundada al mig de les nostres terres i regnes" i perquè vingui a mes →

FESTES DE LA CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CINTA 1978 - FESTES DE LA

i es multipliqui la seva població". Cal remarcar el fet de que el "Tortosa crulla dels Països Catalans" no es un reclame ocasional i de circumstàncies, perquè Pere el Cerimoniós ja diu que és la causa del seu ample privilegi "perquè Tortosa estés fundada al mig de les nostres terres i regnes". I no serà l'únic a dir-ho.

Els resultats del privilegi de Jaume II, ampliat per Pere serien tant evidents que la Ciutat requeria el lloc i situació dels mercaders, i anirà aixamplant el mercadal de sota els porcos de la Plaça de la Font, (avui Constitució), pels carrers dels voltants, (Botigues de la Sal, Coll de Sant Joan, Taules Noves, Mercaders etc.), fins a convertir el centre del casc antic de Tortosa en mercat, que tota la nit serà il·luminat obligatòriament (amb llums d'oli als finestrals i cantons) i ampliant-se a fora el port pel mercat de bestiar gros i menut. Tant per l'area ocupada pel mercat, com pel temps de duració, cal pensar que el volum de contractació havia de ser molt elevat.

De l'area ens en dona notícia Ja Calindo, (1), que ens explica com pel març de l'any 1.374 ja s'enviaven emisaris a Mallorca, Menorca, Alacant, Cap-Montalb, Oria, Gandesa, Valls, Falset, Prades, Montblanch, Tarrega, Cervera, Lleida, Selva, Balaguer, Castelló, Burriana, València, Saragossa, Calatayud i Barroca, fent-se la crida en català, (excepte a Saragossa i les ciutats aragoneses que es traduirà al "aragonés o castellà").

Mentre tant des de l'any 1.360 havia comentat la construcció de la Llotja, s'estava obrint el porxo del blat que es la part recuperada actualment al Parc de la Ciutat. I l'any 1.363 el 23 de juliol, el mateix Pere el Cerimoniós, establirà a Tortosa el Consolat de Mar, amb dos consells i un assessor, ("segons en Mallorca").

L'activitat mercantil de la Ciutat en els segles XIV i XV donava mesura del seu desenvolupament a partir de la Reconquesta, ciutat cristiana (però amb bona població amb la població jueva i mora que s'hi va quedar), arribaria a ser la segona ciutat de Catalunya, pel camí del riu i pels seus dos ports en la mar i pel control de determinats productes en tota la costa del Mediterrani com la sal i el blat. →

CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CINTA 1978 - TORTOSA - FESTES DE LA CIN

(1) Vid., sobre el tema CALINDO M. La Zuda nº 16 - 1.916
BEQUER M. La Zuda nº 36 - 1.960, abril/jun
MASSIP J. La Voz del Bajo Ebro - 1.968, ma
"Notes per a la Historia"